

Łukasz Jasiński

ORCID 0000-0002-9641-2813

Niemcy w roku 2025: wydaje się, że nowe kierownictwo zda egzamin

Celem niniejszego rozdziału jest analiza głównych kierunków polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Niemiec w 2025 r. oraz podsumowanie dotychczasowego dorobku rządu koalicji CDU/CSU-SPD kierowanego przez kanclerza Friedricha Merza (CDU). Gabinet ten w omawianym okresie rozpoczął wprowadzanie zmian m.in. w sferach: gospodarki, polityki zagranicznej i obronności. Sprawy międzynarodowe były przy tym szczególnie istotnym polem aktywności nowego kanclerza. Bazę źródłową tekstu stanowią opracowania analityczne i statystyczne, dokumenty rządu federalnego oraz relacje medialne.

Hipoteza badawcza towarzysząca pisaniu niniejszego rozdziału zakłada, iż rząd kanclerza Merza prowadził bardziej aktywną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa niż poprzedni gabinet Olafa Scholza (SPD). Czynnikiem skłaniającym Niemcy do większej aktywności zagranicznej i zwiększania tempa modernizacji sił zbrojnych była coraz trudniejsza sytuacja międzynarodowa, a zwłaszcza niepewna przyszłość relacji transatlantyckich po powrocie do władzy w USA Donalda Trumpa.

Wybory do Bundestagu – sukces chadecji i sił skrajnych

Nie sposób analizować polityki gabinetu kanclerza Merza, abstrahując od przyspieszonych wyborów do Bundestagu, które odbyły się 23 lutego 2025 r. Były one następstwem rozpadu koalicji „sygnalizacji świetlnej” SPD-Zielonych i FDP w listopadzie 2024 r.¹ W kampanii wyborczej kluczowe tematy stanowiły stagnacja gospodarcza oraz polityka migracyjna. Ważną rolę odgrywały także sprawy międzynarodowe, takie jak skala wsparcia dla Ukrainy w wojnie

¹ A. van Rij, P. Schröder, „The break-up of Scholz’s coalition government signals the end of Germany’s old economic model”, Chatham House Comment, 12 listopada 2024 r., <https://www.chathamhouse.org/2024/11/break-scholz-s-coalition-government-signals-end-germanys-old-economic-model> (dostęp: 2.01.2026).

z Rosją, rola Niemiec w UE oraz przyszłość relacji transatlantyckich². Merz w kampanii wyborczej deklarował poprawę sytuacji gospodarczej, ograniczenie nielegalnej migracji, odbudowę pozycji Niemiec w UE (nadszarpniętej jego zdaniem przez poprzedni rząd) oraz podkreślał rolę NATO i wolę dalszej współpracy z USA³. Lider CDU proponował także powołanie grupy kontaktowej złożonej z Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii i Polski, aby koordynować wsparcie dla Ukrainy, oraz sugerował zwiększenie roli Trójkąta Weimarskiego⁴.

Tabela 1

Podział mandatów w Bundestagu po wyborach z 23 lutego 2025 r.

Nazwa partii	Liczba mandatów	Zmiana w porównaniu z wyborami w 2021 r. (liczba mandatów)	Koalicja/opozycja
CDU/CSU	208	+11	koalicja
AfD	152	+70	opozycja
SPD	120	-86	koalicja
Zieloni	85	-33	opozycja
Die Linke	64	+25	opozycja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Bundestagu.

Wybory do Bundestagu przyniosły chadecji zaledwie umiarkowany sukces. Końcowy wynik (28,6% głosów) był lepszy jedynie o 4,5% od rezultatu z poprzednich wyborów z 2021 r., które zakończyły 16-letnią erę rządów kanclerz Angeli Merkel. W porównaniu z nimi chadekom udało się zdobyć tylko o 11 mandatów do Bundestagu więcej⁵. Zwycięstwo CDU było w dużej mierze rezultatem słabości partii tworzących poprzedni rząd, a wyniki SPD (16%), Zielonych (11%) i FDP, która nie przekroczyła 5-procentowego progu wyborczego, należy ocenić jako klęskę. O złych nastrojach społecznych i stopniu rozczarowania poprzednią koalicją, jak i o braku entuzjazmu wobec CDU świadczy sukces sił populistycznych. Skrajnie prawicowa prorosyjska i antyunijna Alternatywa dla Niemiec (AfD) zdobyła 20,8% i stała się drugą siłą polityczną w Niemczech oraz największą partią opozycyjną. Dobry wynik (8,8%) odnotowała także lewicowo-populistyczna Die Linke⁶. Rezultat

² Ł. Jasiński, „Kwestie międzynarodowe w niemieckiej kampanii wyborczej”, *Biuletyn PISM*, nr 19(3022), 20 lutego 2025 r.

³ „Politikwechsel für Deutschland. Wahlprogramm von CDU und CSU”, Berlin 2025, s. 5.

⁴ Ibidem, s. 45–46.

⁵ „Sitzverteilung Bundestagswahl 2025, Deutschland Endgültiges Ergebnis”, Die Bundeswahlleiterin, <https://www.bundeswahlleiterin.de/bundestagswahlen/2025/ergebnisse/bund-99.html> (dostęp: 2.01.2026).

⁶ Ibidem.

wyborów, wobec izolacji AfD w Bundestagu, oznaczał, że jedyną możliwą koalicją był sojusz CDU/CSU i SPD.

W cieniu Monachium i Waszyngtonu

Decydująca faza kampanii wyborczej w Niemczech zbiegła się z początkiem drugiej kadencji Donalda Trumpa w USA. O stosunku nowej administracji do Niemiec i UE wiele mówiło przemówienie wiceprezydenta J.D Vance'a wygłoszone 14 lutego w czasie Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa. Zarzucił on w nim Europejczykom odwrót od konserwatywnych wartości, co miało rzekomo nieść ze sobą większe zagrożenie niż Rosja i Chiny. Wezwał także sojuszników do zdecydowanego wzrostu wydatków na obronność. Vance obwinił też europejskich polityków o tendencję do izolowania partii prawicowych, co można było odczytać jako wsparcie dla AfD przed wyborami do Bundestagu⁷.

Przemówienie Vance'a wywołało w Niemczech szok i oburzenie wyrażane m.in. przez Merza oraz budziło pytania o przyszłość relacji z USA⁸. Stało się też jasne, iż nowy niemiecki rząd w imię ratowania więzi transatlantyckich będzie zmuszony do radykalnego wzrostu wydatków na obronność, nawet do oczekiwanego przez administrację Trumpa poziomu 5% PKB. Osiągnięcie takiego pułapu wymagałoby jednak wprowadzenia niepopularnych społecznie cięć, dotycząc m.in. wydatków socjalnych. Analitycy określali to wyzwanie dla przyszłego kanclerza mianem dylematu „armaty czy masło?”⁹. Konieczność pilnych działań podkreśliła także kłótnia pomiędzy prezydentami USA i Ukrainy w Białym Domu pod koniec lutego, która budziła obawy o stosunek administracji Trumpa do Ukrainy, Rosji i sojuszników z Europy¹⁰.

Nowe okoliczności spowodowały, iż niemal natychmiast po zwycięstwie wyborczym Merz zdecydował się na radykalną zmianę w podejściu do zadłużenia. Wbrew własnemu programowi wyborczemu, w porozumieniu z SPD i Zielonymi, na specjalnie zwołanym posiedzeniu Bundestagu mijającej kadencji przegłosowano nowelizację ustawy zasadniczej, tzw. pakiet finansowy. Oznaczał on „kopernikański przewrót” w podejściu do zadłużenia i odejście

⁷ B. Franke (red.), „Munich Security Conference 2025. Speech by JD Vance and selected relations”, Munich Security Conference, Munich 2025, s. 17–24. Notabene AfD wspierała otwarcie także multimiliarder i członek administracji Trumpa Elon Musk. Zob. „Musk doubles down on support for German far-right leader”, *Le Monde*, 10 stycznia 2025 r.

⁸ „Munich Security Conference 2025...”, op. cit., s. 61–62.

⁹ S. David-Wilp, L. Fix, „Can Germany afford to be Europe's protector?”, *Foreign Affairs*, 23 grudnia 2025 r., https://www.foreignaffairs.com/germany/can-germany-afford-be-europes-protector?utm_campaign=fb,li&utm_content=&utm_medium=social&utm_source=facebook,linkedin (dostęp: 3.01.2026).

¹⁰ A. Dąbrowski, M. Piechowska, „Zerwany szczyt prezydentów Trumpa i Zełenskigo”, *Komentarz PISM*, nr 14, 3 marca 2025 r.

od dziedzictwa Merkel. Utworzono finansowany z kredytów fundusz w wysokości 500 mld euro przeznaczony na inwestycje w infrastrukturę i ochronę klimatu. Drugim elementem zmian było przyjęcie zasady, iż wydatki na obronność w wysokości ponad 1% PKB nie będą objęte regułą tzw. hamulca długu¹¹, a zatem będą mogły zostać radykalnie i długofalowo zwiększone. Rozwiązano tym samym problem polegający na perspektywie wyczerpania się w 2027 r. specjalnego funduszu w wysokości 100 mld euro na modernizację sił zbrojnych utworzonego przez poprzedni rząd w 2022 r.¹²

Przyjęte zmiany stanowiły sygnał dla USA, iż Niemcy akceptują żądania Trumpa i jego administracji odnośnie do wzrostu nakładów na obronność. Wprowadzenie pakietu finansowego wskazywało na nowy styl działania przyszłego kanclerza. Merz okazał się politykiem skłonny do radykalnych decyzji, aby dostosować Niemcy do nowej sytuacji międzynarodowej.

Nowe środki na obronność oraz infrastrukturę mają też ważny wymiar ekonomiczny. Większość funduszy trafi bowiem do niemieckich firm, co ma ułatwić pokonanie stagnacji gospodarczej. Jest to także próba korekty dotychczasowego modelu opartego na eksporcie. Wobec protekcyjnej polityki USA i Chin pobudzenie popytu wewnętrznego ma stać się jednym ze źródeł wzrostu gospodarczego¹³.

Przyjęcie pakietu finansowego stanowiło wstęp do negocjacji pomiędzy chadekami i socjaldemokratami, które zakończyły się zawarciem 9 kwietnia umowy koalicyjnej określającej program nowego rządu. Fundamentem polityki gospodarczej miał być pakiet finansowy połączony z ograniczonymi reformami systemu opieki socjalnej, co było sukcesem SPD. Merz i CDU wynegocjowali w zamian za to zaostrenie polityki migracyjnej: zwiększenie liczby deportacji i zaostrenie kontroli na granicach włącznie z zawracaniem osób bez praw wjazdu. Co prawda zapowiedziano, iż zmiany te miały być wprowadzane „w porozumieniu z sąsiadami”¹⁴, jednak ogólnikowość zapisu sugerowała możliwość ich jednostronnego przyjęcia bez żadnych realnych konsultacji.

Sukcesem nowego kanclerza była konsolidacja polityki zagranicznej wokół Urzędu Kanclerskiego. Jego szef, Thorsten Frei (CDU), miał rozstrzygać spory pomiędzy ministerstwami przed posiedzeniami Rady UE. Rozwiązanie takie wynikało z doświadczeń rządu Scholza, gdy spory pomiędzy koalicjantami

¹¹ Reguła ta ogranicza do 0,35% PKB maksymalny roczny deficyt budżetowy na poziomie federalnym.

¹² Ł. Jasiński, „Znaczenie przełomowego pakietu finansowego w Niemczech”, *Biuletyn PISM*, nr 56(3059), 15 maja 2025 r.

¹³ A. Kozaczyńska, „Budżet RFN: wzrost inwestycji i zadłużenia”, *Analizy OSW*, 22 września 2025 r. <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2025-09-22/budzet-rfn-wzrost-inwestycji-i-zadluzenia> (dostęp: 22.01.2026).

¹⁴ „Verantwortung für Deutschland. Koalitionsvertrag zwischen CDU, CSU und SPD”, Berlin 2025, s. 93.

powodowały, iż Niemcy często wstrzymywały się od głosu, co określano mianem „German vote”¹⁵. Co więcej, po raz pierwszy od 1966 r. ministrem spraw zagranicznych został polityk CDU Johann Wadepuhl, co dodatkowo wzmocniło pozycję Merza¹⁶.

Aktywna polityka zagraniczna

Fundamentem polityki zagranicznej rządu Merza jest przekonanie, iż rola Niemiec powinna wzrosnąć tak, aby uzyskały one większy wpływ na kształt wielobiegunowego porządku międzynarodowego¹⁷. Jednocześnie, ze względu na brak alternatywy dla sojuszu z USA jako gwaranta bezpieczeństwa Niemiec i Europy, Merz przyjął wobec republikańskiej administracji taktykę wychodzenia naprzeciw jej oczekiwaniom w sferze bezpieczeństwa, o czym świadczył wzrost wydatków na obronność, a także ustępstw w polityce handlowej i energetycznej. Niemcy mimo niekorzystnych z punktu widzenia ich gospodarki zapisów poparły ramową umowę handlową UE z USA, która oprócz regulacji dotyczących cel przewiduje zakupy amerykańskich surowców oraz sprzętu zbrojeniowego¹⁸.

W taktykę unikania sporów z USA i budowania pozycji Niemiec jako kluczowego sojusznika w Europie wpisywały się także ostrożne reakcje na założenia *Strategii Bezpieczeństwa Narodowego USA*, która m.in. zawiera ostrą krytykę UE z pozycji ideologii ruchu MAGA oraz wyraża nadzieję na osiągnięcie „strategicznej równowagi z Rosją”¹⁹. Kanclerz odrzucił formułowane w tym dokumencie wobec UE oskarżenia o tłumienie wolności słowa i deficyty demokracji oraz wskazał na konieczność uniezależniania się Europy od USA w sferze bezpieczeństwa. Jednocześnie jednak sformułował wobec Amerykanów ofertę prowadzącą się do zdania: „jeśli nie możecie porozumieć się z Europą, porozumcie się chociaż z Niemcami”²⁰. Nie bez znaczenia jest fakt, iż Merzowi udało się wypracować dobre relacje osobiste z amerykańskim prezydentem²¹.

¹⁵ A. Wimmel, „The German Vote im Rat der Europäischen Union”, *Integration* 20204, nr 3, s. 192–206.

¹⁶ R. Formuszewicz, „Ostrożna innowacja: jak nowy rząd zamierza usprawnić niemiecką politykę zagraniczną i bezpieczeństwa”, *Polski Przegląd Dyplomatyczny* 2025, nr 1, s. 41–42.

¹⁷ D. Brössler, „Der postatlantische Kanzler”, *Internationale Politik*, 23 grudnia 2025 r.

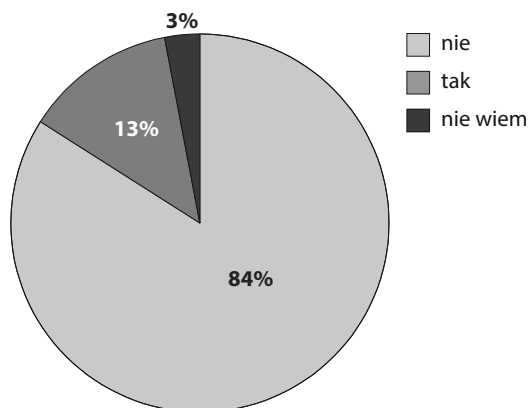
¹⁸ Ł. Jasiński, M. Piotrowski, „Relacje USA i Niemiec w dobie Trumpa i Merza”, *Biuletyn PISM*, nr 117(3120), 6 listopada 2025 r.

¹⁹ Por. *National Security Strategy of the United States of America*, listopad 2025, s. 25–27.

²⁰ „Merz nennt neue US-Sicherheitsstrategie in Teilen »inakzeptabel«”, *Der Spiegel*, 9 grudnia 2025 r.

²¹ Przyczyniła się do tego przyjęta przez kanclerza taktyka unikania publicznych polemik z Trumpem i obdarowywania go prezentami. W czasie pierwszej oficjalnej wizyty w Waszyngtonie Merz przekazał kopię aktu urodzenia dziadka amerykańskiego prezydenta oraz kije golfowe. Zob. „Putt, putt, putt im Oval Office”, *Der Spiegel*, 6 czerwca 2025 r.

Polityka zagraniczna Trumpa osłabiła wiarygodność USA w oczach niemieckiej opinii publicznej. Według badania Politbarometer z grudnia 2025 r., aż 84% ankietowanych uznało, że Stany Zjednoczone nie są godnym zaufania sojusznikiem dla Europy²².



Wykres 1

Odpowiedzi na pytanie: „Czy USA pod rządami prezydenta Trumpa są wiarygodnym sojusznikiem Europy?”

Źródło: sondaż Politbarometer z grudnia 2025 r.

Wobec niepewnej przyszłości relacji transatlantyckich Niemcy dążyły do zbliżenia z europejskimi partnerami, w szczególności Francją i Wielką Brytanią w ramach formatu E3. Poszukując alternatywy dla amerykańskich gwarancji bezpieczeństwa, w tym odstraszania nuklearnego, Merz sugerował wiosną możliwość rozszerzenia brytyjskiego i francuskiego „parasola nuklearnego” na Niemcy²³. Dialog na ten temat zapowiedziano w konkluzjach ze spotkania francusko-niemieckiej rady bezpieczeństwa i obrony z 29 sierpnia²⁴. Elementem konsolidacji E3 był zawarty 17 lipca w Kensington brytyjsko-niemiecki traktat o przyjaźni i wzajemnej współpracy, który wzmacnia działania na rzecz bezpieczeństwa i obronności oraz przewiduje bliższą współpracę gospodarczą²⁵.

²² „Politbarometer Dezember 2025”, Forschungsgruppe Wahlen, grudzień 2025 r., https://www.forschungsgruppe.de/Umfragen/Politbarometer/Archiv/Politbarometer_2025/Dezember_2025/ (dostęp: 20.01.2026).

²³ A. Kacprzyk, „Francja zaprasza do debaty o rozszerzeniu jej nuklearnego odstraszania”, *Komentarz PISM*, nr 17, 7 marca 2025 r.

²⁴ „Conclusions of the Franco-German Defence and Security Council”, <https://www.elysee.fr/en/emmanuel-macron/2025/09/02/conclusions-of-the-franco-german-defence-and-security-council> (dostęp: 20.01.2026).

²⁵ P. Biskup, Ł. Jasiński, „Brytyjsko-niemiecki traktat o przyjaźni i dwustronnej współpracy”, *Biuletyn PISM*, nr 94(3097), 26 sierpnia 2025 r.

Gabinet Merza wprowadził także korekty w polityce europejskiej. W odróżnieniu od rządu Scholza Niemcy nie deklarowały wsparcia dla koncepcji federalistycznych ani ambicji całościowej reformy UE. W umowie koalicyjnej zawarto jedynie deklarację na temat wykorzystania zawartych w traktacie lizbońskim „klausul pomostowych”, umożliwiających ograniczenie weta w Radzie UE²⁶. Kwestia ta nie została jednak później podniesiona.

Priorytety Niemiec na forum UE wynikały z diagnozy na temat przyczyn słabości i potrzeb ich gospodarki. Zdaniem Merza wyzwaniem dla UE jest poprawa konkurencyjności, której szkodzą nadmierne regulacje oraz istniejące bariery na rynku kapitałowym. Stąd też nacisk Niemiec na ograniczanie unijnej biurokracji, utworzenie „unii kapitałowej” oraz wycofanie się przez KE z części decyzji dotyczących Zielonego Ładu. Sztandarowym przykładem i zarazem sukcesem Merza było odejście przez KE od planowanego na 2035 r. zakazu sprzedaży nowych aut spalinowych, co odpowiada interesom niemieckich koncernów motoryzacyjnych²⁷. Działania te wynikały nie tylko z chęci obrony niemieckich interesów, lecz także z sytuacji na niemieckiej scenie politycznej. Obrona przemysłu motoryzacyjnego i krytyka Zielonego Ładu miała ułatwić CDU/CSU skuteczną rywalizację z AfD.

Interesy gospodarcze Niemiec przekładały się też na wsparcie dla negocjowanych w 2025 r. umów handlowych UE z Mercosur oraz z Indiami. Otwarcie nowych rynków zbytu mogłoby częściowo zrekompensować straty wywołane przez amerykańskie i chińskie cła. Nie bez znaczenia była również perspektywa dostępu do nowych zasobów surowców krytycznych, umożliwiających ograniczenie uzależnienia od importu z Chin zgodnie ze strategią *de-riskingu*²⁸.

Jedną z obietnic kanclerza jeszcze z czasów kampanii wyborczej była intensyfikacja współpracy z Polską²⁹. Symbolicznym „nowym otwarciem” miała być pierwsza podróż zagraniczna kanclerza, który tego samego dnia odwiedził Paryż i Warszawę³⁰. Sugerowało to równorzędne traktowanie przez Niemcy największych sąsiadów z zachodu i wschodu oraz wzrost znaczenia Trójkąta Weimarskiego. W czasie pierwszej wizyty Merza w Polsce oprócz

²⁶ „Verantwortung für Deutschland...”, op. cit., s. 66.

²⁷ J. Dahl, G. Fortuna, „Commission set to severely weaken 2035 combustion engine ban”, *Politico*, 15 grudnia 2025 r.

²⁸ G. Rose, „Was bedeutet das EU-Mercosur-Abkommen für Deutschland?”, Germany Trade and Invest, 9 stycznia 2026 r., <https://www.gtai.de/de/trade/mercosur/wirtschaftsumfeld/mercosur-1890478> (dostęp: 28.01.2026); S. Sultan, „EU-Indien-Abkommen könnte Handel mehr als verdoppeln”, Institut der Deutschen Wirtschaft, <https://www.iwkoeln.de/presse/iw-nachrichten/samina-sultan-eu-indien-abkommen-koennte-handel-mehr-als-verdoppeln.html> (dostęp: 28.01.2026).

²⁹ Ł. Jasiński, „Kwestie międzynarodowe w niemieckiej...”, op. cit.

³⁰ K. Domagała-Pereira, „Friedrich Merz w Paryżu i Warszawie. Nowy początek”, *Deutsche Welle*, 7 maja 2025 r.

dyplomatycznych deklaracji o dobrej współpracy zapowiedziano m.in. poprawę połączeń kolejowych między Niemcami i Polską oraz kontynuowanie wsparcia dla Ukrainy³¹.

Poprawa atmosfery w relacjach bilateralnych okazała się jednak krótkotrwała. Przedmiotem napięć było wprowadzone bez konsultacji z Warszawą zaostrzenie przez rząd Merza kontroli na granicy z Polską, które utrudniały funkcjonowanie mieszkańców pogranicza. Spory wywołały także przypadki zawracania migrantów, a nawet przewożenia ich do Polski przez niemieckie służby. W rezultacie w lipcu Polska wprowadziła kontrole na granicy z Niemcami³². Kluczową kwestią, która utrudniła trwale i rzeczywiste zbliżenie we wzajemnych relacjach, było jednak priorytetowe traktowanie przez rząd Merza współpracy w ramach wspomnianego formatu E3, co zarówno zepchnęło na drugi plan relacje z Polską, jak i osłabiło Trójkąt Weimarski.

Pewien postęp przyniosły polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe, które odbyły się w grudniu w Berlinie. Ich wynik wskazuje, że kluczowym obszarem współpracy obu państw jest sfera bezpieczeństwa i obronności. Zadeklarowano chęć rozwijania dotychczasowego współdziałania w ramach NATO oraz koordynację wsparcia dla Ukrainy. Najważniejszym postanowieniem była zapowiedź zawarcia w 2026 r. przez Polskę i Niemcy bilateralnej umowy obronnej³³.

Czynnikiem obciążającym relacje polsko-niemieckie pozostawały kwestie historyczne. Rząd Merza mimo deklarowanej woli współpracy nie był skłonny do wypłacenia żyjącym ofiarom wojny materialnego zadośćuczynienia. Impasu w tej sprawie nie udało się przełamać w trakcie konsultacji międzyrządowych mimo publicznych wezwań ze strony premiera Polski³⁴. Niemcy wykazały się natomiast otwartością w kwestii upamiętnienia polskich ofiar wojny. 1 września 2025 r. w centrum Berlina odsłonięty został obelisk określany jako „tymczasowe upamiętnienie”. Według ustaleń z grudniowych konsultacji, w 2026 r. mają się rozpocząć prace nad docelowym pomnikiem polskich ofiar³⁵. Postępy odnotowano także w kwestii restytucji zrabowanych

³¹ „Nowe otwarcie w relacjach polsko-niemieckich”, KPRM, 7 maja 2025 r., <https://www.gov.pl/web/premier/nowe-otwarcie-w-relacjach-polsko-niemieckich2> (dostęp: 28.01.2026).

³² A. Easton, „Nowe kontrole na granicy. Dlaczego teraz?”, BBC Polska, 4 lipca 2025 r., <https://www.bbc.com/polska/articles/cyvjnvm93j0o> <https://www.bbc.com/polska/articles/cyvjnvm93j0o> (dostęp: 28.01.2026).

³³ „Wspólna deklaracja podsumowująca polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe”, KPRM, 1 grudnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/premier/wspolna-deklaracja-podsumowujaca-polsko-niemieckie-konsultacje-miedzyrządowe> (odczyt: 28.01.2026).

³⁴ M. Mroczek-Kowalik, „Tusk i Merz po spotkaniu. Polski premier apeluje o niemieckie zadośćuczynienie dla ofiar wojny. Pospieszcie się”, *Dziennik Gazeta Prawna*, 1 grudnia 2025 r.

³⁵ „Errichtung des Gedenkorts für die polnischen Opfer des Zweiten Weltkriegs”, Bundestag, 3 grudnia 2025 r., <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2025/kw49-de-polen-1128128> (dostęp: 29.01.2026).

dóbr kultury – ogłoszono zwrot Polsce kilkudziesięciu dokumentów i dzieł sztuki oraz zapowiedziano dalsze tego typu działania³⁶.

Nowy niemiecki rząd zwiększył w 2025 r. skalę pomocy dla Ukrainy. Kontynuowano wsparcie finansowe i militarne, zarówno bilateralnie, jak i w ramach natowskiej inicjatywy PURL zakładającej wspólne zakupy amerykańskiej broni. Niemcy przeznaczyły w omawianym okresie na pomoc Ukrainie 8,3 mld euro³⁷. W projekcie budżetu na 2026 r. kwota ta została jeszcze zwiększona do ponad 11 mld euro³⁸.

Rząd Niemiec udzielał także Kijowowi aktywnego wsparcia dyplomatycznego wobec kilkakrotnie pojawiającej się w 2025 r. groźby doprowadzenia przez USA do zawieszenia broni przez wymuszenie na Ukrainie daleko idących ustępstw na rzecz Rosji. Niemcy odegrały kluczową rolę przed sierpniowym spotkaniem Trumpa z Putinem na Alasce. W obawie przed ewentualnym amerykańsko-rosyjskim porozumieniem zawartym bez udziału Ukrainy i Europejczyków Merz zorganizował w Berlinie spotkanie (mające częściowo formę wideokonferencji) z udziałem prezydenta Wołodymyra Zełenskigo, europejskich przywódców oraz prezydenta USA³⁹. Towarzyszył on również, wraz z kilkoma innymi europejskimi politykami, prezydentowi Ukrainy w Białym Domu w kilka dni po szczycie na Alasce. Dyskutowano wówczas o możliwym kształcie gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy⁴⁰.

Merz wykazał się także aktywną postawą jesienią, gdy opublikowano 28-punktowy amerykańsko-rosyjski „plan pokojowy” *de facto* sankcjonujący porażkę Ukrainy oraz zwiększający zagrożenie dla Europy. Aktywna postawa Niemiec i E3 doprowadziła do opracowania wspólnie ze stroną ukraińską 20-punktowego planu, który w znacznie większym zakresie uwzględniał stanowisko Ukrainy⁴¹. Wysiłki dyplomatyczne Niemiec w ramach E3 i grupującej 35 państw „koalicji chętnych” nie oznaczały jednak pełnego wsparcia dla Kijowa. W obawie przed kosztami politycznymi Merz unikał jakichkolwiek deklaracji o ewentualnym udziale Bundeswehry w misji stabilizacyjnej w Ukrainie⁴².

³⁶ „Wspólna deklaracja podsumowująca...”, op. cit.

³⁷ L. Gibadło, J. Tarociński, „Niemiecka pomoc wojskowa dla Ukrainy: nowy model wsparcia?”, *Analizy OSW*, 22 lipca 2025 r., <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2025-07-22/niemiecka-pomoc-wojskowa-dla-ukrainy-nowy-model-wsparcia> (dostęp: 12.01.2026).

³⁸ M. Greive, J. Hildebrand, M. Koch, J. Olk, „Bundesregierung plant Erhöhung der Ukraine-Hilfe”, *Handelsblatt*, 4 listopada 2025 r.

³⁹ D. Brössler, op. cit.

⁴⁰ Ibidem.

⁴¹ J. Benedyczak, M. Piechowska, M. Piotrowski, „Od planu kapitulacji do planów pokojowych – negocjacje zakończenia wojny”, *Komentarz PISM*, nr 78, 25 listopada 2025 r.

⁴² M. Ogdowski, „»Koalicja chętnych« o kolejnych działaniach w sprawie Ukrainy”, *Polska Zbrojna*, 4 września 2025 r., <https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/44628> (dostęp: 28.01.2026).

Rząd Niemiec jednoznacznie postrzegał Rosję jako trwałe zagrożenie dla pokoju w Europie. Co więcej, kanclerz wobec nasilających się działań hybrydowych Rosji w Europie usiłował nie tylko mobilizować partnerów z UE, lecz także wpływać na niemiecką opinię publiczną. Aby oddać specyfikę działań hybrydowych, podkreślał on, iż „Europa nie jest w stanie wojny, ale już nie w stanie pokoju z Rosją”⁴³. Koniec roku przyniósł jednak szefowi niemieckiego rządu polityczną i prestiżową porażkę. Mimo osobistego zaangażowania nie udało mu się przekonać premiera Belgii Barta De Wevera do poparcia planu KE zakładającego przekierowanie zamrożonych rosyjskich aktywów w wysokości 210 mld euro na nieoprocentowaną pożyczkę dla Ukrainy⁴⁴.

W 2025 r. ze względu na wsparcie udzielane przez ChRL Rosji oraz zaostrzającą się rywalizację handlową z Zachodem stosunki niemiecko-chińskie uległy pogorszeniu. Chociaż oficjalnie Niemcy w dalszym ciągu traktują Chiny jako partnera – konkurenta – i rywala systemowego, w praktyce ostatni z elementów tej triady zyskuje coraz większe znaczenie. O złym stanie relacji świadczy fakt, iż w 2025 r. Merz mimo zapowiedzi nie odbył wizyty w Pekinie. Wizyty ministra spraw zagranicznych Johanna Wadephula oraz wicekanclerza i ministra finansów Larsa Klingbeila (SPD) nie przyniosły poprawy stosunków niemiecko-chińskich⁴⁵.

Wobec zmieniającego się porządku międzynarodowego niemiecki rząd nie ograniczał się do reagowania na bieżące wyzwania, lecz podjął też refleksję strategiczną na temat priorytetów i kierunków niemieckiej polityki zagranicznej. Jej rezultaty zostały zaprezentowane przez Merza 8 września w trakcie przemówienia na konferencji ambasadorów, czyli zgromadzeniu szefów niemieckich placówek dyplomatycznych. Kanclerz zaakcentował w nim ambicje osiągnięcia przez Niemcy statusu globalnego aktora. Celowi temu mają przyświecać nowe partnerstwa, m.in. z Indiami i Indonezją. Merz wprost wskazał na kluczową rolę interesu narodowego dla polityki zagranicznej Niemiec i jej komplementarność z innymi sferami, zwłaszcza polityką gospodarczą. Zapowiedział także aktywny udział Niemiec w budowie architektury bezpieczeństwa w Europie, która ma zapewnić skuteczne odstraszenie Rosji, do czego niezbędne jest wzmocnienie europejskiego potencjału obronnego w ramach NATO. Niepokojące było pominięcie Polski na liście najważniejszych partnerów Niemiec w Europie. Kanclerz wymienił

⁴³ „Bundeskanzler über Sicherheitslage: Wir sind nicht im Krieg, aber wir sind auch nicht mehr im Frieden”, *Tagesspiegel*, 29 września 2025 r.

⁴⁴ Udało się jedynie wypracować alternatywne rozwiązanie w postaci pożyczki w wysokości 90 mld euro zaciągniętej przez UE. Zob. „EU agrees to €90B Ukraine loan – but VDL and Merz suffer defeat as assets plan fails”, *Politico*, 19 grudnia 2025 r.

⁴⁵ D. Brössler, op. cit.

tutaj Francję i Wielką Brytanię, co jasno wskazuje na priorytet dla współpracy w ramach E3⁴⁶.

Zbrojenia i ich ograniczenia

Jednym z fundamentów polityki rządu kanclerza Merza jest kontynuacja i przyspieszenie zapoczątkowanego w 2022 r. procesu modernizacji sił zbrojnych. Długofalowy cel stanowi zaś stworzenie z Bundeswehry najsilniejszej konwencjonalnej armii w Europie⁴⁷. Ambicje te znalazły odzwierciedlenie w kształcie budżetu ministerstwa obrony na 2025 r. – pierwszego przygotowanego przez obecny rząd. Wydatki na ten cel z budżetu federalnego mają wynieść ponad 62 mld euro, co w połączeniu z dodatkowymi środkami ze wspomnianego już specjalnego funduszu (*Sondervermögen*) dało kwotę ponad 86 mld euro. W kolejnych latach wydatki mają rosnać tak, aby w 2029 r. osiągnąć ponad 152 mld euro, czyli 3,5% PKB⁴⁸. Celem nakreślonym przez rząd oraz generalnego inspektora Bundeswehry gen. Carstena Breuera jest zbudowanie do 2029 r. potencjału Bundeswehry pozwalającego na skuteczne odstraszanie i obronę Niemiec oraz sojuszników z NATO przed Rosją. Data ta wynika z danych wywiadowczych wskazujących, iż to właśnie w 2029 r. Putin będzie dysponował potencjałem wojskowym mogącym zagrozić Europie⁴⁹.

Zwiększone wydatki Niemiec na zbrojenia są, jak już wspomniano, reakcją na politykę USA i słabnięcie więzi transatlantyckich. Stanowią one sygnał wobec administracji Trumpa, iż Niemcy odpowiadają na jej oczekiwania odnośnie do zmiany podziału ról w NATO. Rząd Merza liczy także, że rozbudowa Bundeswehry umożliwi Niemcom zyskanie statusu kluczowego partnera USA w Europie. Skala niemieckich nakładów na zbrojenia odpowiada postanowieniom szczytu NATO w Hadze z czerwca 2025 r., ale jeśli chodzi o tempo wydatkowania, nawet je przewyższa. Państwa członkowskie uzgodniły bowiem wzrost nakładów do 5% PKB, z czego 3,5% ma być przeznaczane na sprzęt i uzbrojenie, a pozostałe 1,5% na m.in. infrastrukturę, lecz w perspektywie do 2035 r.⁵⁰

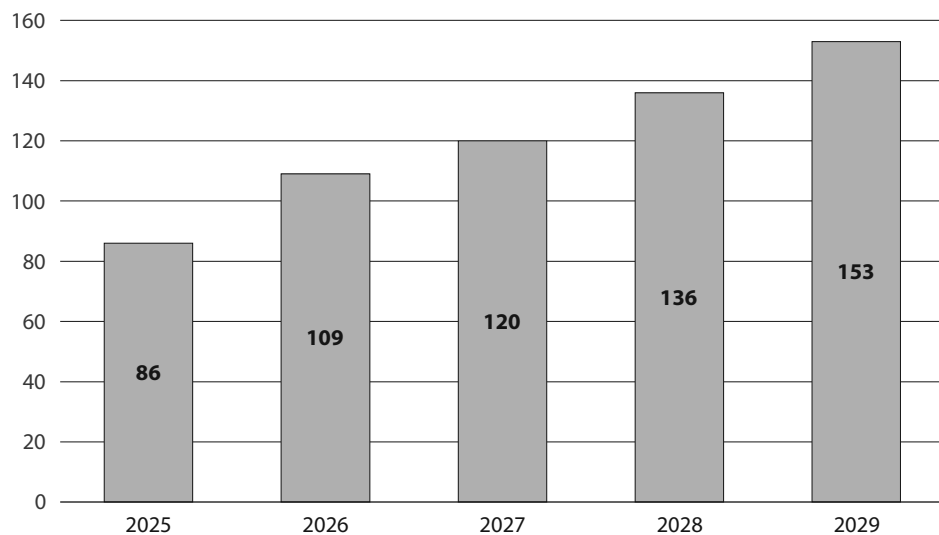
⁴⁶ „Arbeiten für Deutschland, jeden Tag, mit Verbündeten und Partnern in aller Welt”, Die Bundesregierung, 8 września 2025 r., <https://www.bundesregierung.de/breg-de/aktuelles/merz-botschafterkonferenz-2383372> (dostęp: 7.01.2026).

⁴⁷ „Merz: Bundeswehr soll »konventionell zur stärksten Armee Europas« werden”, Die Bundestag, 14 maja 2025 r., <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2025/kw20-de-regierungserklaerung-merz-1064956> (dostęp: 7.01.2026).

⁴⁸ J. Fleischer, „Etat 2025 markiert historische Wende bei den Verteidigungsausgaben”, Bundesministerium der Verteidigung, 18 września 2025 r., <https://www.bmvg.de/de/aktuelles/etat-2025-markiert-wende-verteidigungsausgaben-5995182> (dostęp: 7.01.2026).

⁴⁹ C. Breuer, „Gesamtgesellschaftliche Anstrengung”, Atlantik-Brücke, 15 grudnia 2025 r., <https://www.atlantik-bruecke.org/eine-gesamtgesellschaftliche-anstrengung/> (dostęp: 8.01.2026).

⁵⁰ W. Lorenz, O. Pietrewicz, „Szczyt NATO w Hadze – czy Sojusz utrzyma wiarygodność?”, *Komentarz PISM*, nr 45, 26 czerwca 2025 r.



Wykres 2

Planowane wydatki Niemiec na obronność na lata 2025–2029 (mld euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Federalnego Ministerstwa Obrony.

Niemcy zwiększają zaangażowanie na wschodniej flance NATO. Kluczowym projektem, zapoczątkowanym przez poprzedni rząd, jest rozmieszczenie do 2027 r. brygady Bundeswehry w sile 5 tys. żołnierzy na Litwie. W 2025 r. jej pododdziały rozpoczęły swoją misję. Jest to pierwsza w powojennej historii Niemiec stała obecność wojskowa poza granicami RFN⁵¹. Należy jednak pamiętać, iż brygada ta powstała przez delegowanie do niej istniejących już oddziałów z innych jednostek, co pokazuje, jakim wyzwaniem było jej utworzenie i z jakimi ograniczeniami ciągle mierzy się Bundeswehra⁵².

W 2025 r. wyzwaniem była coraz bardziej agresywna postawa Rosji przejawiająca się m.in. przez sabotaże na Morzu Bałtyckim. Niemiecka marynarka wojenna wzięła udział w misji NATO „Baltic Sentry” (Bałtycka Straż)⁵³. Baterie Patriot Bundeswehry chroniły także kluczowe dla wspierania Ukrainy lotnisko w Jasionce koło Rzeszowa. W grudniu samoloty Luftwaffe rozpoczęły stacjonowanie w bazie w Malborku w ramach misji NATO „Air Policing”.

⁵¹ „Fortifying NATO’s northeastern flank: The strategic role of Germany’s 45th Armoured Brigade in Lithuania”, 28 maja 2025 r., <https://jfcbs.nato.int/page5964943/2025/fortifying-natos-northeastern-flank-the-strategic-role-of-germanys-45th-armoured-brigade-in-lithuania> (dostęp: 8.01.2026).

⁵² R. Loos, „Blueprints on the border: Germany’s Lithuania deployment may be Europe’s new template”, ECFR, 4 czerwca 2025 r., <https://ecfr.eu/article/blueprints-on-the-border-germanys-lithuania-deployment-may-be-europes-new-template/> (dostęp: 11.01.2026).

⁵³ F. Bryjka, „NATO i UE wobec rosyjskiego sabotażu na morzu”, *Biuletyn PISM*, nr 108(3111), 9 października 2025 r.

Nowością był ogłoszony pod koniec roku udział niemieckich wojsk inżynieryjnych w pracach nad budową umocnień na wschodniej granicy Polski w ramach „Tarczy Wschód”⁵⁴.

Plany modernizacji i rozbudowy Bundeswehry napotykają jednak polityczno-społeczne ograniczenia, których nie rozwiążą dodatkowe środki finansowe. Przykładem jest wprowadzona w listopadzie 2025 r. reforma modelu służby wojskowej. Ze względu na niechęć opinii publicznej wobec poboru w umowie koalicyjnej zastrzeżono jej ochotniczy charakter⁵⁵. Przedmiotem sporu między CDU/CSU i SPD była jednak kwestia uzupełnienia braków kadrowych w wypadku, gdyby liczba ochotników była niewystarczająca. Jako rozwiązanie rozważano m.in. losowanie brakujących kandydatów do służby. Ostatecznie koalicjanci wypracowali daleko idący kompromis, którego skuteczność budzi jednak wątpliwości. Służba w Bundeswehrze pozostanie dobrowolna, a zachętą do niej mają być bodźce finansowe. Podjęto także decyzję o przywróceniu lekarskiej kwalifikacji wojskowej dla mężczyzn. Docelowo niemieckie siły zbrojne zgodnie z planami NATO mają osiągnąć w 2035 r. liczebność ok. 260 tys. żołnierzy zawodowych i 200 tys. rezerwistów, co oznacza coroczny wzrost o niewielką liczbę od 3 do 6 tys.⁵⁶ Największą słabością przyjętych rozwiązań jest odłożenie w czasie najtrudniejszych rozstrzygnięć dotyczących ewentualnego braku ochotników. Dopiero w razie niepowodzenia dobrowolnego modelu lub zagrożenia bezpieczeństwa RFN Bundestag osobną ustawą będzie mógł wprowadzić dodatkowe kroki, od losowania, aż po przywrócenie poboru do wojska⁵⁷.

Problemem jest też stosunek społeczeństwa do użycia sił zbrojnych w obronie sojuszników, a także samych Niemiec. Deklarowana gotowość do realnych poświęceń i walki w obronie własnego kraju pozostaje na niskim poziomie. Według badania pracowni FORSA z sierpnia 2025 r. tylko 16% ankietowanych stwierdziło, że bez wahania będzie broniło Niemiec przed zbrojnym atakiem⁵⁸. Zjawisko to można łączyć z tradycjami niemieckiego pacyfizmu. Ważnym doświadczeniem, szczególnie dla elektoratu SPD, były protesty z przełomu lat 70. i 80. przeciwko rozmieszczeniu w RFN rakiet Pershing II w ramach tzw. podwójnej decyzji NATO. Część niemieckiej opinii publicznej ma również

⁵⁴ „Niemieckie wsparcie z powietrza”, *Polska Zbrojna*, 10 grudnia 2025 r., <https://polska-zbrojna.pl/home/articleshow/45320?t=Niemieckie-wsparcie-z-powietrza> (dostęp: 26.01.2026).

⁵⁵ „Verantwortung für Deutschland...”, op. cit., s. 130.

⁵⁶ L. Gibadło, J. Tarociński, „Dobrowolność przede wszystkim – zmiany w niemieckim modelu służby wojskowej”, *Analizy OSW*, 10 grudnia 2025 r., <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2025-12-10/dobrowolnosc-przedem-wszystkim-zmiany-w-niemieckim-modelu-sluzby> (dostęp: 29.12.2025).

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ „Nur 16 Prozent würden auf jeden Fall für Deutschland kämpfen”, *Die Zeit*, 4 sierpnia 2025 r., <https://www.dbwv.de/ticker/nur-16-prozent-wuerden-auf-jeden-fall-fuer-deutschland-kaempfen> (dostęp: 29.12.2025).

w dalszym ciągu tendencję do absolutyzowania „dialogu” z Rosją i innymi państwami autorytarnymi, lekceważąc zagrożenia z ich strony oraz nie dostrzegając roli odstraszenia w stosunkach międzynarodowych. Deklarowany pacyfizm w praktyce bywa też usprawiedliwieniem bierności wobec wojny w Ukrainie i chęci powrotu do *business as usual* z Rosją⁵⁹.

Wyzwania w polityce wewnętrznej

Międzynarodowa aktywność kanclerza spowodowała, iż media już w pierwszych miesiącach urzędowania nadały mu przydomek „kanclerza spraw zagranicznych” (*Außenkanzler*)⁶⁰. Szef rządu musi się jednak mierzyć z narastającymi problemami wewnętrznymi. Pierwszym sygnałem, iż koalicja nie jest monolitem, było głosowanie w Bundestagu nad kandydaturą Merza na stanowisko kanclerza. Zwiększenie zadłużenia przewidziane w pakiecie finansowym oraz antymigranckie wypowiedzi z kampanii wyborczej spowodowały, iż część posłów CDU/CSU i SPD nie poparła Merza. Wymaganą większość uzyskał on dopiero w drugim głosowaniu. Była to pierwsza taka sytuacja w historii RFN, a pozycja nowego kanclerza została już na początku kadencji osłabiona⁶¹.

Podobnie jak w poprzednich latach gospodarka Niemiec pozostawała w stagnacji – w 2025 r. odnotowano wzrost PKB zaledwie o 0,2%⁶². Pod znakiem zapytania stoi także wpływ pakietu finansowego na wzrost gospodarczy w kolejnych latach, który może być mniejszy od zakładanego przez rząd. Według opinii prestiżowej Rady Doradców Gospodarczych zarysował się niekorzystny trend wydatkowania tych środków nie na nowe inwestycje w infrastrukturę i neutralność klimatyczną, ale na dokończenie już realizowanych. Rada wskazuje też na szereg koniecznych reform, które rząd powinien możliwie szybko wprowadzić, takich jak konsolidacja wydatków budżetowych oraz ograniczenie biurokracji. Bez strukturalnych zmian wzrost gospodarczy może się okazać niewielki i krótkotrwały, a długofalowym efektem pakietu finansowego będzie głównie wzrost zadłużenia⁶³.

Dotychczasowe reformy gospodarcze, ze względu na różnice zdań między CDU/CSU i SPD, mają jednak umiarkowany charakter. Przykładem jest ograniczenie systemu świadczeń socjalnych, a zwłaszcza „świadczenia

⁵⁹ R. Herzinger, „Pazifismus als Tarnkappe”, *Internationale Politik*, 30 grudnia 2024 r.

⁶⁰ F. Reinbold, „Außenkanzler zieht auch nicht mehr”, *Die Zeit*, 2 października 2025 r.

⁶¹ N. Nöstlinger, „Humiliated Merz fails to be elected German chancellor on first parliament ballot”, *Politico*, 6 maja 2025 r.

⁶² J. Rudnicka, „Veränderung des realen Bruttoinlandsprodukts (BIP) in Deutschland gegenüber dem Vorjahr von 1992 bis 2025”, Statistisches Bundesamt, 16 stycznia 2026 r., *Wirtschaftswachstum Deutschland – Veränderung des BIP bis 2025* | Statista (dostęp: 28.01.2026).

⁶³ „Perspektiven für Morgen Schaffen-Chancen nicht Verspielen”, *Jahresgutachten 25/26*, Berlin 2025, s. 91 i n.

obywatelskiego" (*Bürgergeld*). Wobec oporu SPD jego reforma ograniczyła się do zmiany nazwy na „zabezpieczenie podstawowe” (*Grundsicherung*) i wprowadzenia sankcji finansowych dla beneficjentów uchylających się od podejmowania pracy. Przyjęte rozwiązania, zdaniem ekonomistów, mogą zwiększyć produktywność gospodarki, jednak nie przyniosą spodziewanych oszczędności⁶⁴. Odmienne wizje koalicjantów odnośnie do roli państwa w gospodarce, poziomu świadczeń socjalnych i podatków spowodowały, że wbrew zapowiedziom Merza inne kluczowe reformy, np. systemu emerytalnego, zostały odłożone na kolejny rok.

Rząd Merza zaostriżył natomiast politykę migracyjną. Oprócz nowych kontroli granicznych zawieszono program łączenia rodzin, zawężono kryteria nadawania obywatelstwa, a także zwiększono liczbę deportacji oraz listę tzw. państw bezpiecznych⁶⁵. W wyniku tych zmian liczba wniosków o azyl spadła w 2025 r. o około 50%, do 113 tys.⁶⁶

Trwające problemy gospodarcze i spory w koalicji przyczyniły się do spadku notowań rządu. Według badania pracowni Insa z grudnia 2025 r. 70% ankietowanych było niezadowolonych z jego pracy, a pozytywnie oceniło ją zaledwie 21%⁶⁷. Na słabości kanclerza i rządu oraz najbardziej skorzystała AfD, która według uśrednionych sondaży zwiększyła w porównaniu z wyborami poparcie z niemal 21 do 26%, stając się najsilniejszą siłą polityczną w Niemczech⁶⁸.

* * *

Powrót do władzy w USA Donalda Trumpa wywarł na niemiecką politykę zagraniczną wpływ porównywalny z rosyjską pełnoskalową agresją na Ukrainę w 2022 r. – jeśli nie większy. Trwająca wojna, powrót do ery *power politics* w stosunkach międzynarodowych oraz niepewna przyszłość NATO i relacji z USA niosły ze sobą wyzwania, które określano jako epokowy przełom (*Epochenbruch*)⁶⁹. Konieczność dostosowania się do nowej sytuacji międzynarodowej spowodowała, iż Niemcy musiały dokonać daleko idących zmian

⁶⁴ Zob. H. Schäfer, „Bürgergeldreform: Mehr Verbindlichkeit”, *IW-Kurzbericht*, 2025 nr 90.

⁶⁵ „Mit Humanität und Ordnung: Die Migrationswende, Bundesministerium des Innern”, <https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/schwerpunkte/DE/migration-dobrindt/migration-dobrindt-schwerpunkt.html> (dostęp: 28.01.2026).

⁶⁶ B. Riegert, „Deutschland: Wie erfolgreich war die »Migrationswende?«”, *Deutsche Welle*, 6 stycznia 2026 r.

⁶⁷ Cyt. za: „Unzufriedenheit mit Bundesregierung so hoch wie noch nie”, *Handelsblatt*, 7 grudnia 2025 r., <https://www.handelsblatt.com/politik/deutschland/insa-umfrage-unzufriedenheit-mit-bundesregierung-so-hoch-wie-noch-nie/100181650.html> (dostęp: 29.12.2025).

⁶⁸ Por. „Poll of Polls. Germany”, Politico, <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/germany/> (dostęp: 29.01.2026).

⁶⁹ T. Kleine-Brockhof, „Regieren im Epochenbruch. Vom Primat der Außen- und Sicherheitspolitik nach der Bundestagswahl”, *DGAP Analyse*, 27 lutego 2025 r., <https://dgap.org/de/forschung/publikationen/regieren-im-epochenbruch> (dostęp: 28.01.2026).

w polityce fiskalnej i zagranicznej. Decyzje dotyczące rewizji zasad zaciągania długów podjęte wiosną 2025 r. mają wymiar „przewrotu kopernikańskiego”, którego pełne skutki będą widoczne i możliwe do oceny w perspektywie kolejnej dekady.

Cele strategiczne Niemiec, takie jak utrzymanie więzi transatlantyckich i UE, pozostawały bez zmian. W 2025 r. zmieniła się natomiast taktyka prowadząca do celu. Nowy rząd i kanclerz Merz prowadzili aktywną politykę opartą na konfrontowaniu się z wyzwaniami, w odróżnieniu od gabinetów Merkel i Scholza, skupionych bardziej na zachowaniu *status quo*. Przykładem jest rola Niemiec w mobilizowaniu europejskiej pomocy dla Ukrainy i wywieraniu presji na USA w sprawie warunków zawieszenia broni. Notowania rządu osłabiały nierozwiązane problemy gospodarcze i powolne tempo wprowadzania reform. Rosnący rozdźwięk między aktywną polityką zagraniczną a skromnym dorobkiem rządu w polityce wewnętrznej przyczynił się do wzmocnienia notowań skrajnie prawicowej AfD.

Germany in 2025: It seems the new leadership will pass the test

The CDU/CSU's victory in the Bundestag elections and Friedrich Merz's appointment as Chancellor brought a series of changes to German foreign and security policy. Some of these had already been announced during the election campaign, whereas others resulted from Donald Trump's return to power in the U.S. and his policy of undermining transatlantic alliances. Changes to the rules on public borrowing allowed for a significant increase in defense spending, which could transform the Bundeswehr into the strongest conventional army in Europe. Germany's active foreign policy stance was particularly evident during the U.S.-Russia negotiations on ending the war in Ukraine. Chancellor Merz played an important role in mobilizing Europeans to influence President Trump's approach to these negotiations. Despite announcements to that effect, there was no breakthrough in relations with Poland. Instead, the E3 group became the key format for German policy.

Keywords: Germany, war in Ukraine, Bundestag elections, Polish-German relations

Słowa kluczowe: Niemcy, wojna w Ukrainie, wybory do Bundestagu, stosunki polsko-niemieckie